

De fyra evangelisterna

De fyra evangelisterna i Nya Testamentet brukar symboliseras av bevingade varelser:

Matteus

En människa, eftersom hans evangelium börjar med det mänskliga – Jesus släktregister.

Markus

Ett lejon eftersom hans evangelium börjar med Johannes döparen ”rösten av den som ropar i öknen”, en bild av lejonet.

Lukas

En ox, en symbol för Sakarias offerdjur i templet och oxen i stallet. Det är i Lukas som Julevangeliet står.

Johannes

En örn syftande på den ”höga flykten”, dvs det poetiska språket i prologen, de första verserna i hans evangelium.

De liturgiska färgerna

Allt eftersom kyrkoåret växlar, växlar också de liturgiska färgerna, dvs de färger som vi ser på prästens kläder, altarets, predikstolens, och nattvardskalkens textilier.

Grönt är kyrkans vardagsfärg, den använder vi största delen av året. Den står för växande och hopp.

Violett används under fastan eftersom den symboliserar bot, bättring och förberedelse. Kan ersättas med blått.

Vitt är koncentrerat ljus. Det står för glädje, renhet och helighet. Används bla. jul och påsk. Kan ersättas med guld.

Rött är andens, blodets och eldens färg, martyrernas färg, används vid pingst, helgondagar och konfirmation.

Svart är den färg som helt saknar ljus, den är sorgens och dödens färg. Används endast på långfredagen.

Fler symboler i kyrkorummet.

Kristusmonogram

Detta är sammansatt av de två första grekiska bokstäverna i namnet CHRISTOS; X=CH, P=R
Du finner det bla. på foten till ljusbäraren och på det gröna predikstolsklädet.

Alfa och Omega

Dessa är den första och den sista bokstaven i det grekiska alfabetet.
”Jag är A och O säger Herren Gud, han som är och som var och som kommer, allhärskaren.” (Uppb.1:8)
I den kristna konsten syftar orden på Kristus själv. Alfa och Omega hittar du bla. på påskljuset.

På altarskåpets sockel

Finns symboler knutna till Jesus:
IHS är ursprungligen en förkortning för namnet Jesus i medeltida handskrifter. En vanlig uttydning är att det är en initialförkortning för det latinska Iesus, Hominem Salvator (”Jesus, människornas Frälsare”).
Törnekrans, hammare och spik från korsfästelsen kallas med ett samlat ord passionsredskap.

Församlingens emblem och sigill

Ritades av Lars Eklund och fastställdes i denna form 1980. Emblemet föreställer statyn över bröderna och reformatorerna Laurentius (sittande) och Olaus (stående) Petri. Den ovala formen återfinns i Olaus Petri eget sigill, och bildar tillsammans med Kristusmonogrammet i bakgrunden bokstäverna OP, Olaus Petri initialer.

Olaus Petri församling. Olaus Petri kyrkogata 4, 703 64 Örebro.
Tel vx: 019-15 45 00. E-post: olauspetri.forsamling@svenskakyrkan.se
www.svenskakyrkan.se/olauspetri

Svenska kyrkan
ÖREBRO
OLAUS PETRI FÖRSAMLING

Svenska kyrkan
ÖREBRO
OLAUS PETRI FÖRSAMLING

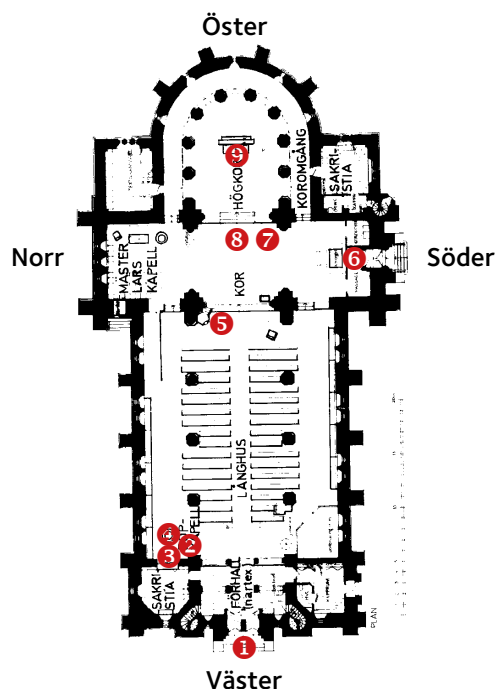

Gör en vandring
mellan kyrkorummets symboler
i Olaus Petri kyrka

Gör en vandring mellan kyrkorummets symboler.

Öst och väst - liv och död

Kyrkorummet är rikt på symboler, men även själva byggnaden är en symbol i sig. Öster står för solens uppgång och livets början. I öster låg Edens lustgård och i öster gick Betlehemsstjärnan upp. Det är också från öster Kristus åter skall uppstå. I kyrkans östra del ligger koret, den symboliska platsen för Guds närvaro. Väster är platsen för solnedgången, där livet tar slut och döden tar vid.

Från söder till norr - en bild av Bibeln

Vandringen från söder till norr är en resa genom tiden - och genom Bibeln. Står du med ansiktet mot altaret har du söder till höger och norr till vänster.

Söder symboliserar Gamla Testamentet med dess förbund och norr symboliserar Nya Testamentet och vår egen tid. Här hör också Maria, Jesu moder, hemma. Norr är därför kvinnornas sida. Det märks inte minst under en vigsel, då bruden träder in och ut ur kyrkan på den norra sidan.

1. Porten

Jesus sade till sina lärjungar:

"Jag är grinden. Den som går in genom mig skall bli räddad. Han skall gå in och han skall gå ut, och han skall finna bete." (Joh 10:9) Kyrkdörren är alltså en Kristussymbol. Därför är vi också skyddade från ondskan här inne. Jesus - porten - håller allt ont utanför. Kyrkan har en tradition av att vara en fristad, en tillflykt för människor i fara.

2. Maria

Under reformationen på 1500-talet förlorade Mariabilderna sin roll som böneobjekt och under kommande århundraden rensades nästan alla Mariabilder ut från gudstjänstrummet. I dag blir det allt vanligare att kyrkorna ger plats för sina medeltida skulpturer igen eller, som i vårt fall, anlitar en konstnär att göra en ny. Vår Maria är skuren av konstnären Maj Starck till restaureringen 1987.

3. Ljusbäraren

I nästan alla Sveriges kyrkor finns idag en ljusbärare. I Olaus Petri kyrka är det varje dag flera personer som kommer in enbart för att tända ett ljus. Några tackar för ett barn, ber för en sjuk vän eller minns en anhörig som dött. Andra vill bara ha några minuters stillhet. Att tända ljus kan både vara ett synligt tecken på en bön och en ordlös bön i sig. Det finns ju inte alltid ord för det vi upplever i vårt innersta.

4. Dopfunten

Att döpas innebär enligt Paulus att dö och uppstå med Kristus. Symboliskt uttryckt i dopakten genom nedsänkning i en dopgrav. Under medeltiden sänktes också hela barnet ned i dopskålen. Så småningom övergick man till att enbart väta barnets huvud. Vår dopfont är av medeltida modell med djup cuppa, runt kanten är dopbefallningen inhuggen: *"Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar: döp dem i Faderns och Sörens och den heliga Andens namn"* (Matt 28:19)

5. Predikstolen

Föregångaren till våra dagars predikstol är ambon, ett bokstöd som med tiden utvecklades till en läspulpet. I medeltidens kyrkor placerades de i långhuset, oftast på södra sidan. Där fanns fönster som gav prästen läsljus. Genom reformationen blev predikan allt viktigare i gudstjänsten. Då flyttades predikstolen till kyrkans norra sida. Den norra sidan symboliserar Nya Testamentet och här predikar man över dess fyra evangelier. De fyra evangelisterna sitter i symbolisk gestalt på pelarna mellan långhus och mellankor.

6. Passionsberättelsen

På sydväggens stora glasmålning, skapad av Carl Almqvist, kan vi följa Jesus från skärtorsdag till långfredag.

Från vänster till höger, nerifrån och upp ser vi:

- Jesus tvättar lärjungarnas fötter.
- Jesus vakar i Getsemane.
- Jesus blir förrådd.
- Jesus kröns med törnekransen.
- Jesus bär sitt kors.
- Jesus tas ned från korset.

7. Dopträdet

Trädet är en bild av hur vi alla hör samman. Att vi är knoppar och blad på livets träd och att stammen som bär och håller samman allt är Jesus Kristus. I dopet blir den döpte en del av kyrkan och lövet som hängs upp i dopträdet under den gudstjänst då vi ber för den döpta är en handfast symbol för detta. Trädet som symbol har en stark förankring i Bibeln.

Ett par gånger per år bjuder vi in till dopfest, en familjegudstjänst där vi firar de som döpts. Då får de döpta ta med sig sitt löv hem, som ett minne av sitt dop.

8. Triumfkrucifixet

I övergången mellan mellankor och högtkor, i triumfbågen, hänger kyrkans stora krucifix. Ett krucifix är ett kors med den korsfäste Kristus - crucifixus = fästad vid korset (latin).

De tidiga krucifixen avbildar Kristus som segaren som övervinner döden, en konung med krona på huvudet. Se till exempel det som hänger i Mäster Lars kapell.

Under 1300-talet då krig, hungersnöd och sjukdomar härjar bland människorna tar Kristus den lidandes gestalt och kronan ersätts av en törnekrans. Så är fallet med vårt triumfkrucifix och med krucifixet på högtaret.

9. Högtaret

Altaret i kristna kyrkor har utformats på olika sätt under olika tider beroende på hur man har tolkat nattvardens innebörd: Är altaret format som ett bord, som här i vår kyrka, betonas nattvardens gemenskap, en måltid då vi förenas med alla andra kristna och med det gudomliga. Altaret kan också vara format som en kista - Jesu grav - och vill då visa på nattvarden som en handling till åminnelse av Kristi offerdöd.

I altarskåpet ser vi uppståndelsescenen, Kristus stiger ut ur den öppna graven på påskdagens morgon, på var sida de sovande soldaterna. I sidonischerna ser vi Stefanos, den förste martyren samt de tre uppståndelsevittnena Johannes lärjungen, Maria från Magdala och den andra Maria.